

Συνέντευξη με τον καλλιτέχνη Στέργιο Στάμο

Συνέντευξη με τον καλλιτέχνη Στέργιο Στάμο, ο οποίος μας εξέπληξε όλους με μια πρωτοπόρα έκθεση σύγχρονης και εναλλακτικής τέχνης. Το όνομα «Ζωντανά εδάφη» ταίριαξε απόλυτα με τις δημιουργίες του καλλιτέχνη και

ξεπέρασε κάθε προσδοκία μας.

Συμμετείχαν οι μαθητές και μαθήτριες: Ειρήνη Αυγέρη, Δανάη Πανταζή, Ανθή Κάβρα, Φώτης Πανταζής, Ζωή Λύτρα, Άννα Ντούβλη, Θοδωρής Παζαίτης, Δημήτρης Μπρέλλας, Φιλαρέτη Σπανιά

Οι καθηγητές: Μαρία Ψιλούτσικου, Σπύρος Γκουγκουστάμος

Ευχαριστούμε πολύ την Αντονέλλα Χήρα για μια κατατοπιστικότατη ξενάγηση και για τη βοήθεια που μας πρόσφερε στο να κατανοήσουμε καλύτερα τα μηνύματα των έργων και να εκφράσουμε τα συναισθήματά μας πάνω σε αυτά.

Ακολουθεί η συνέντευξη:

- Σας ευχαριστούμε που μας δεχτήκατε και έχουμε την ευκαιρία να μιλήσουμε μαζί σας από κοντά. Για να αρχίσουμε, θα κάνουμε μία αναδρομή στο παρελθόν. Διαβάσαμε το βιογραφικό σας και μας κέντρισε το ενδιαφέρον το ότι ξεκινήσατε τις σπουδές σας από την Παιδαγωγική Ακαδημία και αργότερα μεταφερθήκατε στην Καλών Τεχνών. Τι σας ώθησε στο να κάνετε αυτό το άλμα;

- Καταρχάς σας ευχαριστώ και εγώ που ήρθατε. Είναι χαρά μου να μιλήσω με το περιοδικό σας. Λοιπόν να σας πω λίγο πώς έγιναν τα πράγματα... Τελείωσα το λύκειο όπως και εσείς θα κάνετε σε λίγα χρόνια και τότε με τις Πανελλήνιες πέρασα στην Παιδαγωγική Ακαδημία. Ζωγράφιζα πριν αλλά εκείνα τα χρόνια δεν είχαμε καλλιτεχνικά ως μάθημα στο σχολείο και δεν ήξερα πως υπάρχει σχολή για να σπουδάσεις τέχνη. Πήγα λοιπόν στην Ακαδημία και εκεί είχαμε μάθημα καλλιτεχνικών ώστε να εκπαιδευτούν οι φοιτητές στο να κάνουν μάθημα καλλιτεχνικών στα παιδιά. Μία καθηγήτρια της σχολής που ήμουνα στα Γιάννενα με έπιασε και μου είπε «Εσύ γιατί δεν πας στην Καλών Τεχνών;» και τότε ρώτησα να μάθω για αυτή τη σχολή της οποίας την ύπαρξη αγνοούσα. Τελειώνοντας λοιπόν την Παιδαγωγική Ακαδημία, μετά από δύο χρόνια, ετοιμάστηκα ένα καλοκαίρι για να δώσω εξετάσεις. Δεν συνδέονται οι δύο σχολές όμως μπορούσα να μπω στην Καλών Τεχνών χάρη στην Ακαδημία.

Ζωντανά Εδάφη

-Λειτουργήσε δηλαδή ως γέφυρα.

- Εννοείται. Και οφείλω να σας πω, επειδή είμαι στη Δευτεροβάθμια τώρα, πως το γεγονός ότι τελείωσα την Ακαδημία βοηθάει στο εκπαιδευτικό έργο.

- Μάλιστα. Οι περισσότεροι καλλιτέχνες δραστηριοποιούνται στην Αθήνα. Εσείς φύγατε από τα Τρίκαλα για κάποιο χρονικό διάστημα;

-Όχι εγώ τελείωσα τη σχολή στη Θεσσαλονίκη και η επιλογή μου μετά ήταν να έρθω στα Τρίκαλα διότι αγαπούσα την πόλη. Στην αρχή ήταν λίγο δύσκολα, τα πρώτα τρία με τέσσερα χρόνια είχα αποφασίσει να δουλέψω και

όντως δούλεψα αρκετά σκληρά και εποικοδομητικά γιατί έπιασα δουλειά σε

ένα γκαλερί στην Αθήνα. Στον ιδιοκτήτη άρεσε πολύ η δουλειά μου και μου πρότεινε να κάνουμε την πρώτη μου ατομική έκθεση. Στην γκαλερί "Αγκάθι".

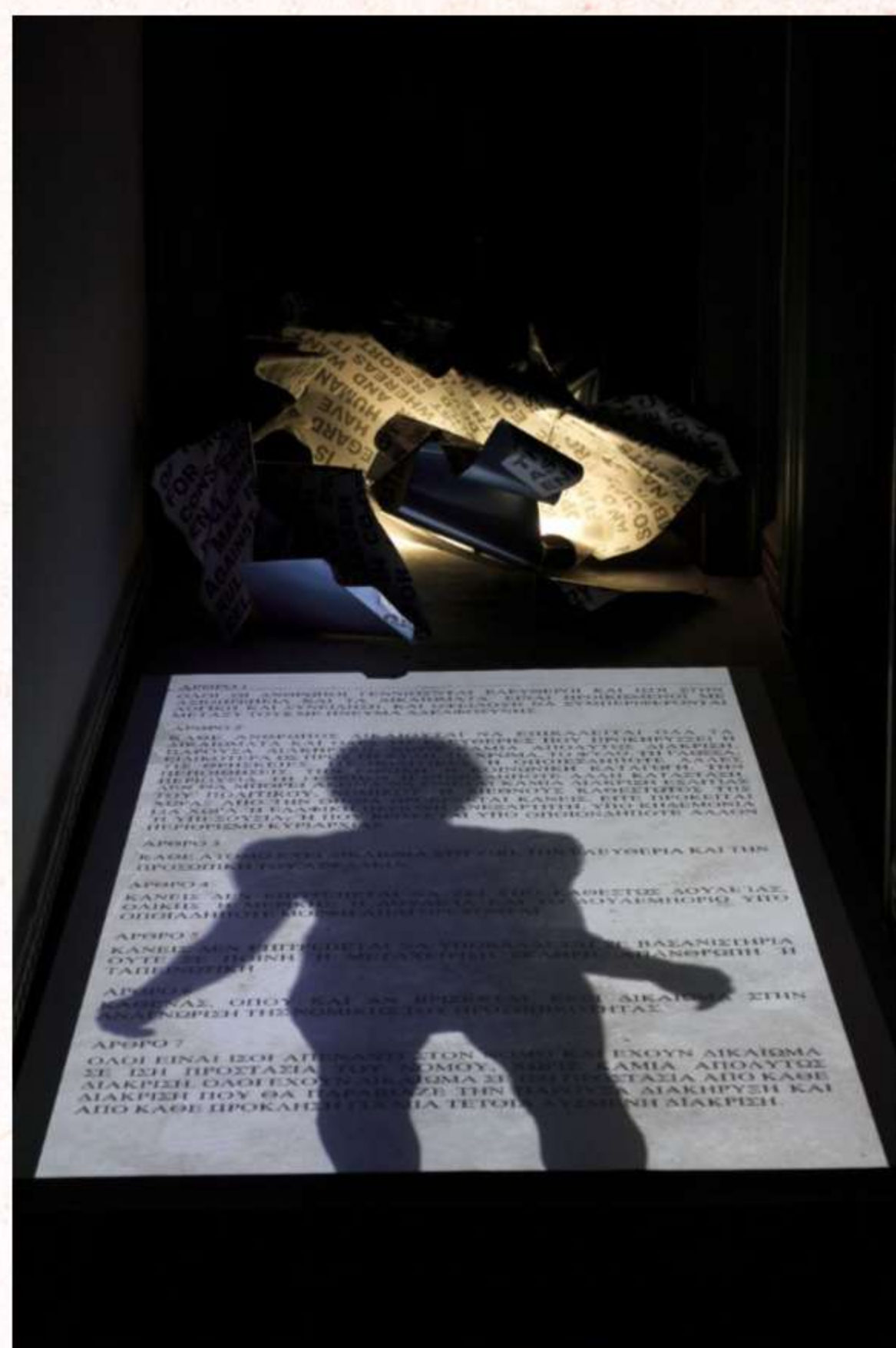
Δηλαδή, αν κάποιος ζει στην επαρχία δεν είναι καθόλου δύσκολο να πιάσει δουλειά, ειδικά τώρα με την εξέλιξη της τεχνολογίας και της επικοινωνίας.

Το

βασικό είναι να νοιάζεται κανείς και να έχει μία καλή δουλειά και όλα τα άλλα γίνονται. Για αυτό έμεινα στα Τρίκαλα τώρα. Έχω επαφή και με Αθήνα και με Θεσσαλονίκη λόγω δουλειάς αλλά δεν χρειάζεται να είμαι εκεί.

- Γιατί επιλέγετε να εκφραστείτε μέσω της μοντέρνας τέχνης δηλαδή μέσω πιο αφαιρετικών τρόπων, δηλαδή να χρησιμοποιείτε πιο πολλά σχήματα πιο πολλές αφηρημένες έννοιες. Τι σημαίνει αυτό για σας;

- Είναι προσωπική μου επιλογή. Στη σχολή πειραματιζόμαστε με διάφορες μορφές τέχνης. Και κάποια στιγμή ο κάθε καλλιτέχνης πρέπει να βρει το δρόμο του αυτό που ταιριάζει περισσότερο. Εμένα μου ταίριαξε αυτού του είδους η δουλειά. Ενδεχομένως να είναι πιο δύσκολο να την προσεγγίσει κανείς γιατί δεν έχει τόσο οπτικά ερεθίσματα. Είναι πιο νοηματική και στοχεύει κυρίως τη συναισθηματική διέγερση αυτή η μορφή τέχνης. Είναι σύγχρονη τέχνη αλλά παράλληλα είναι και ρεαλιστική ζωγραφική. Ήταν λοιπόν καθαρά επιλογή για το τι μου ταίριαζε καλύτερα.

- Γενικά βλέπουμε ότι συνδυάζετε τη ζωγραφική με τη γλυπτική. Τι σας ώθησε σε αυτό και με ποια μέθοδο καταφέρνετε να το κάνετε;

- Για δέκα χρόνια έκανα μόνο ζωγραφική. Κάποια στιγμή στις αρχές του 2000, επειδή είχα κάνει και σκηνογραφία παλιότερα στο θέατρο, άρχισε να με ενδιαφέρει ο χώρος δηλαδή το τρισδιάστατο. Ουσιαστικά αυτό που κάνω δεν είναι γλυπτική αλλά εγκαταστάσεις, δηλαδή απλώνω τα αντικείμενα στον χώρο. Αυτό το ανακάλυψα δουλεύοντας, δηλαδή μου ταίριαξε αυτό το είδος τέχνης. Πιστεύω πως τα έργα μου έτσι αποκτούν άλλη διάσταση, πιο νοηματική και μεταφέρω καλύτερα τα μηνύματα που θέλω. Η ζωγραφική συνοδεύει και δίνω μεγαλύτερη έμφαση στα γλυπτά και στις εγκαταστάσεις, όπως παρατηρώ τώρα που τα κάνω και τα δύο.

- Άρα ο χώρος είναι σημαντικό κομμάτι της δουλειάς σας;

- Ναι. Με ενδιαφέρει πολύ ο χώρος. Με ενδιαφέρει πολύ ο θεατής να μπορεί να μπαίνει μέσα στο έργο και να συμμετέχει.

- Σας ενδιαφέρει δηλαδή να υπάρχει μία αλληλεπίδραση ανάμεσα στα έργα σας και στους θεατές;

- Ναι αυτό είναι το ζητούμενο έτσι κι αλλιώς. Στόχος όλων των μορφών τέχνης είναι αυτός. Δηλαδή για να υπάρξει τέχνη πρέπει οπωσδήποτε να υπάρξει και ένας θεατής.

- Τι σας εμπνέει κυρίως στο να δημιουργείτε; Οι εμπειρίες σας, τα ταξίδια σας...

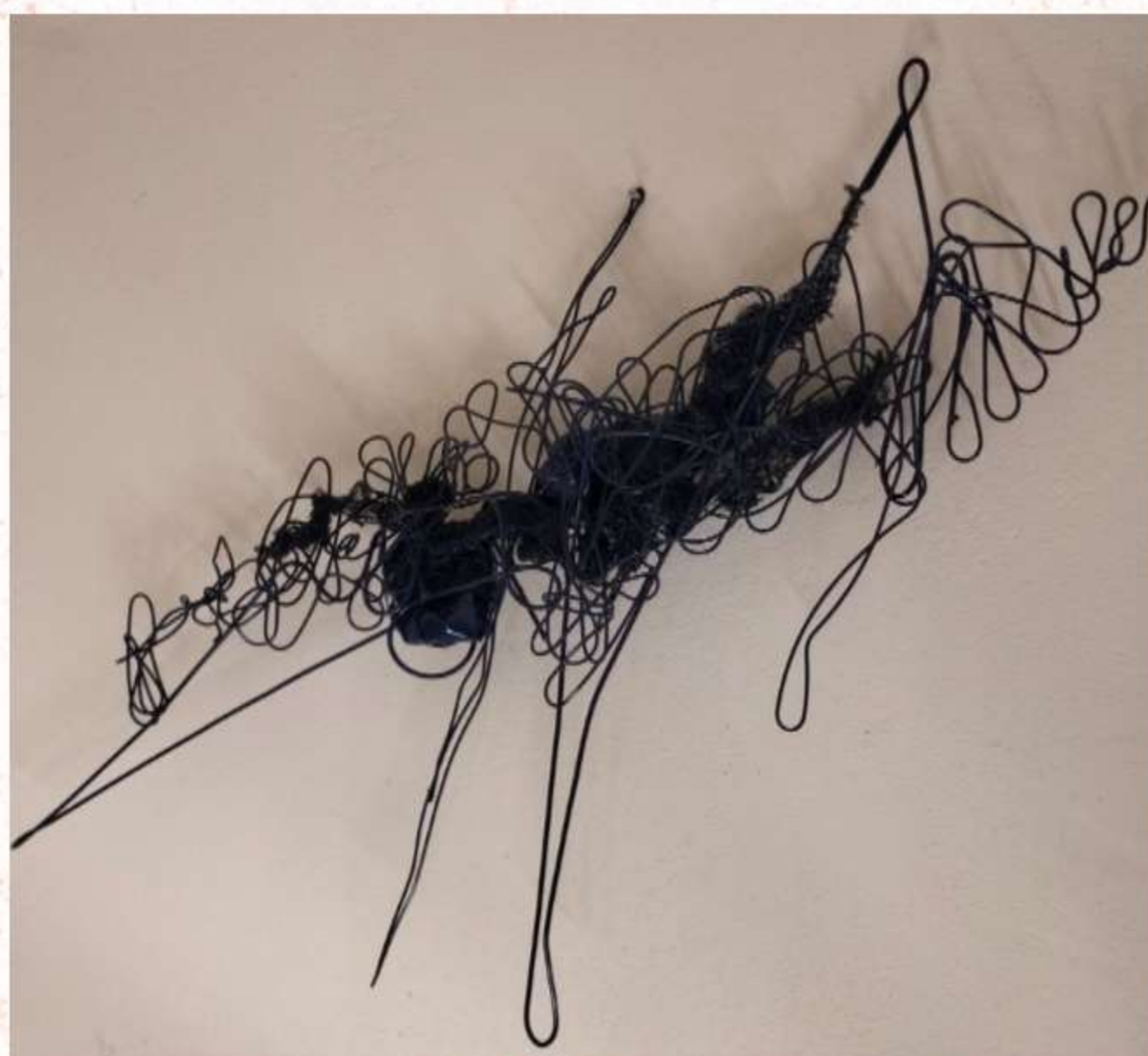
- Όπως είδατε και στην έκθεση τα έργα μου είναι αρκετά κοινωνικά και πολιτικά ίσως. Με ενδιαφέρει ουσιαστικά αυτό που ζούμε όλοι μας. Το προσφυγικό ήταν ένα θέμα που με ενέπνευσε αρκετά. Επίσης παίρνω αφορμές από φιλοσοφικά κείμενα που ασχολούνται με πιο υπαρξιακά ζητήματα. Με ενδιαφέρει αυτό που σκέφτεται ο κάθε άνθρωπος, αυτό που ζει και για αυτό γράφω συχνά διάφορα κείμενα πάνω στα έργα μου και με αυτά δουλεύω.

- Πιστεύετε πως η τέχνη σας απευθύνεται σε ένα συγκεκριμένο κοινό; Ή ότι είναι ανοιχτή στον καθένα από μας ανεξαρτήτου ηλικίας, ανεξαρτήτου εθνικότητας...

- Πιστεύω ότι η τέχνη απευθύνεται σε όλους τους ανθρώπους. Δυστυχώς όμως τα εικαστικά είχαν πάντα μικρό κοινό σε σχέση με το θέατρο, τη μουσική... Δύσκολα κάποιος μπαίνει σε γκαλερί και σε μουσεία αν δεν έχει κάποιο συγκεκριμένο λόγο. Δεν ξέρω τι φταίει για αυτό, ίσως φταίει η παιδεία μας αλλά νομίζω ότι η τέχνη απευθύνεται σε όλους. Βέβαια με τη σύγχρονη τέχνη στα εικαστικά, επειδή είναι πιο κωδικοποιημένη, τα πράγματα είναι λίγο πιο συμπυκνμένα, μπορεί να δυσκολευτεί κάποιος να την καταλάβει. Να απορήσει, να μην του αρέσει. Αν όμως η καθοδήγηση, όπως έγινε τώρα, μία ξενάγηση και κάποιος βοηθηθεί στο να προσεγγίσει το έργο, θα έχει μεγαλύτερη απήχηση.

- Βλέπουμε ότι χρησιμοποιείτε γενικά κάποια συγκεκριμένα χρώματα στα έργα σας. Τι ρόλο παίζουν αυτά τα χρώματα;

- Τα χρώματα στη ζωγραφική είναι όντως συγκεκριμένα. Οι επιλογές μου είναι τα λευκά και τα πιο γήινα χρώματα και ως πιο έντονα χρησιμοποιώ κυρίως το κόκκινο και το μπλε. Τα κόκκινα αγγίζουν πιο πολύ την ψυχή, τα μπλε τα χρησιμοποίησα στις ενότητες με τις θάλασσες. Στα τελευταία έργα, στις αναδομήσεις τα χρώματα όπως είδατε είναι πιο έντονα: κίτρινα, κόκκινα, φως. Ανάλογα με το θέμα του έργου κάθε φορά, αλλά τα χρώματα που μου ταιριάζουν περισσότερο είναι τα πιο γήινα. Γενικά είμαι πολύ λιτός στη χρωματολογία, χρησιμοποιώ λίγα χρώματα και συγκεκριμένα. Με βοηθάνε να εκφράσω αυτό που θέλω καλύτερα.

- Σε σχέση με τα υλικά; Είδαμε εδώ να χρησιμοποιείται μια πλειάδα υλικών.

- Πάντα ψάχνω τα υλικά τα οποία θα εκφράσουν την ιδέα που έχω. Δεν έχω πρόβλημα να χρησιμοποιήσω υλικό που δεν έχω χρησιμοποιήσει σε προηγούμενο έργο. Θα το εντάξω αρκεί να μου προσφέρει αυτό που θέλω. Για παράδειγμα το αλουμίνιο και το φελιζόλ μπήκαν στα καινούργια έργα. Παλιότερα ήταν περισσότερο ζωγραφική. Μου αρέσει να ψάχνω τρόπους ώστε να φτιάξω κάθε φορά το υλικό με την ιδέα μου. Όπως η πίσσα, την οποία βάζω στη ζωγραφική κυρίως, που είναι άσφαλτος.

- Γιατί επιλέξατε να παρουσιάσετε αυτή την έκθεση με performance ταυτόχρονα και τι πρόκληση αποτέλεσε αυτό όχι μόνο από τη δικιά σας μεριά αλλά και από της κυρίας Αντονέλλας; Ας μας απαντήσει η ίδια.

- Αυτό ήταν μία ιδέα που προέκυψε με τη θέληση να έρθει ένας σύγχρονος έφηβος σε επαφή με τη σύγχρονη εικαστική τέχνη. Προβληματίστηκαν πολύ για το πώς θα έρθει ένας άνθρωπος, εξού και ζωντανά εδάφη, σε επαφή με γλυπτά και με εγκαταστάσεις, με ανθρώπους και αφηγήσεις, με τον χορό και την κίνηση. Εδώ σε αντίθεση με το θέατρο δεν πλαισιώναν τα σκηνικά τους ανθρώπους αλλά οι άνθρωποι το έργο τέχνης το οποίο ήταν ο πρωταγωνιστής. Αυτή ήταν η λογική να ευαισθητοποιηθεί ο έφηβος στα θέματα που παρουσιάζονται, όπως το προσφυγικό βίωμα. Η δουλειά του Στέργιου ήρθε κοντά με τη δική μου δουλειά τον χορό, τα λόγια και το θέατρο. Και έγινε ένα πάντρεμα χωρίς να το καταλάβουμε και εμείς. Δεν ξέραμε αν θα πετύχει είχαμε πάρα πολύ μεγάλη αγωνία για το πώς το δεχτούν οι έφηβοι. Ήταν ένα πείραμα που δεν το είχαμε δει να συμβαίνει. Τα έργα απέκτησαν άλλη διάσταση έτσι ήταν σαν να μιλούσαν από μόνα τους. Είχαν από μόνα τους τη δυναμική τους αλλά με το λόγο και με το θέατρο και με τον χορό απέκτησαν ένα εύρος πληροφοριών μπορούσα να έρθει κάποιος πιο άμεσα κοντά στα έργα. Καλέσαμε μάλιστα και μια τάξη του δημοτικού για να δούμε τι ανταπόκριση θα έχει και για μένα δεν έχουμε λάβει τη σωστή παιδεία για να εκτιμήσουμε αυτό που βλέπουμε. Πρέπει να μάθουμε να το προσεγγίζουμε και να ρωτάμε, να εκφράζουμε τις απόψεις μας αλλά και τις απορίες μας.

- **Ήταν μια ερμηνεία δηλαδή το έργο σας.**

- Ακριβώς.

- **Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω εκ μέρους όλων των καθηγητών και των μαθητών. Είναι σημαντικό οι πνευματικοί άνθρωποι σαν εσάς να είναι κοντά στους εφήβους και να τους διδάσκουν την αισιοδοξία που προβάλλει η τέχνη με τις συμβουλές τους. Θα θυμόμαστε όλοι το μήνυμα του καλλιτέχνη. Μπορείτε λοιπόν να δώσετε στα παιδιά μια συμβουλή που ίσως θα θυμούνται κάθε ώρα και στιγμή, στο πίσω μέρος του μυαλού τους.**

- Η αλήθεια είναι πως με αιφνιδιάζετε, ποτέ δεν ήμουν καλός στις συμβουλές. Όμως έχω ένα έργο στην επόμενη έκθεση που θα παρουσιάσω που το ονομάζω «Άδραξε τη μέρα», όπως η γνωστή φράση. Την έχει πει ο Οράτιος, που σημαίνει ότι ζούμε καθημερινά να το ζούμε έντονα και δημιουργικά και να έχουμε όσο το δυνατόν λιγότερη εμπιστοσύνη στο αύριο. Να μην σπαταλάμε τον χρόνο χωρίς λόγο.

- **Κλείνοντας ποιο είναι το μήνυμα που θέλετε να περάσετε μέσα από τα «Ζωντανά εδάφη» και ποια θα είναι η θεματική της επόμενης έκθεσής σας;**

- Το μήνυμα είναι ξεκάθαρο. Το προσφυγικό, επειδή συμβαίνει πολλά χρόνια τώρα και κάπου λίγο έχει ατονήσει από τα Μέσα Ενημέρωσης, είναι ένα μέσο αφύπνισης του κόσμου. Αυτό που λέω πάντα είναι ότι για να νιώσει κάποιος τον πόνο αυτού που τον περνάει, πρέπει να μπει στη θέση του. Πόσο σκληρό είναι αυτό. Να νιώσει ο κόσμος το τι πραγματικά συμβαίνει. Όσον αφορά τη νέα δουλειά, την παρουσιάζω τον Δεκέμβριο στην Αθήνα, δεν έχει τίτλο ακόμη, είναι μια συνέχεια των αναδομήσεων. Θα δείξω γλυπτά και ζωγραφική.

- **Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ!**

